

ותלמודו בידו

למכוס שינון וחזרה על החומר הנלמד



בבא קמא - פרק המניה

דף כ"ז ע"ב "מתיב רב כהנא"

עד דף כ"ח ע"א משנה "נשברה כדו"

- סוגיא דעביד איניש דינא לנפשיה -

פרשת שלח (א')

- 3 -

כתה ז' תשפ"ו

שם התלמיד _____

נערך ע"י
המלמד מאיר כהן
כתה ז'

גמרא

א. האם מותר לעשות דין לעצמו במקום פסידא, במקום שאין פסידא?

ב. על מי מקשה רב כהנא?, ומה מקשה עליו?

ג. איך רואים מהברייתא של בן בג בג שאדם עושה דין לעצמו?

ד. הברייתא של בן בג בג מדבר במקום פסידא או במקום דליכא פסידא? [וההוכחה לכך?]

ה. מה הפירוש אלא שבור את שיניו?

ו. ¹ מה אוסר בן בג בג לעשות, ולמה? ² ומה הוא מתיר?

ז. האם האדם התובע חפץ שלו שנמצא אצל חברו צריך לתבעו לבי"ד?

ח. מה מתרץ רב יהודה על הקושיא של רב כהנא?

ט. פרש דברי הגמ' עמך בן בג בג יחידאה? (ב' פירושים)

י. מה סובר בן בג בג עביד אינש דינא או לא עביד?

יא. איך מנסה ר' ינאי לתרץ את רב יהודה? ולמה לא יכולים לתרץ כך?

יב. האם מותר לאדם ליכנס בסתר לבית חבירו ולהוציא משום חפץ שלו, במקום פסידא, במקום דליכא פסידא?

יג. הברייתא של שור שעלה על גבי חבירו האם מיירי במועד או בתם להו"א למסקנא?

יד. שור שעלה ע"ג שור כדי להורגו, באיזה אופן הוה פסידא ובאיזה אופן לא הוה פסידא?

טו. על מי מקשה הגמ' מאי לאו במועד? ואיך רואים בברייתא שמותר לעשות דין לעצמו?

טז. איך מתרץ הגמ' את הקושיא הנ"ל? והסבר את התירוץ?

יז. בגמ' מאי לאו במועד, על מי הכוונה שהוא מועד, על העליון או על התחתון?

כו. על מי מקשה הגמ' מהברייתא? ואיך רואים בברייתא שמותר לאדם לעשות דין לעצמו?

כו. הסבר, איך מתרץ הגמ' את הקושיא? ומה השתנה בין ההו"א למסקנא?

כח. אדם הממלא חצר חבירו בחביות האם מותר לבעל החצר לשבור את החביות?
כשרוצה לצאת, כשרוצה להכנס, לר' יהודה, ולר' נחמן?

כט. מהברייתא של עבד נרצע על מי מקשה הגמ'? ואיך רואים בברייתא שאדם עושה
דין לעצמו?

ל. מנלן שחובל בעבד נרצע שפטור?

לא. איך מרומז בפסוק לא תקחו כופר לשב, שהאדון פטור לשלם לעבד דמי הנזק? (2)

לב. הסבר, איך מתרץ הגמ' בתירוץ א' את הקושיא?, ומה מתרץ?

לג. הסבר, איך מתרץ הגמ' בתירוץ ב' את הקושיא? ולמה אז מותר להכותו?

לד. לר' נבר יצחק בעבד נרצע האם חבל בו בגלל שעושה דין לעצמו או בגלל שהפריש
אותו מאיסור?

לה. עבד נרצע שאינו רוצה לצאת והאדון מכריחו לצאת והכהו ועשה בו חבורה האם

חייב האדון לשלם לו או פטור?

בעבד גנב _____, והטעם? _____

בעבד שאינו גנב: לר' יהודה: _____, לר' נחמן _____

במסר לו שפחה כנענית: _____, והטעם? _____

לו. באיזה עוד אופן יהיה האדון פטור לכו"ע? והטעם?

לו. על מי מקשה הגמ' מהמשנה המניח את הכד ברה"ר ובא אחר ונתקל בה, לרש"י,

ולתוס'?

לח. איך רואים במשנה שאין אדם עושה דין לעצמו?

לט. האם בממלא רה"ר חביות ואין יכולים לעבור האם נקרא מקום פסידא או לא,

לרש"י, ולתוס'?

מ. הסבר איך מתרץ הגמ' את קושיית הגמ'?

מא. האם בממלא רה"ר חביות מותר לו לשבור את החבית?

לרש"י - _____

לח. לתוס': לר"י זלר"ג - _____

מב. מאיפה לומדים שיש לשלם דמי בושת?

מג. האם אשה שרצתה להציל בעלה מריב וכיישה את האדם השני חייבת לשלם בושת?
ומנלן?

מד. האם 'וקצותה את כפה' הכוונה כפשוטו או לתשלום ממזון?

מה. על מי מקשה הגמ' מהברייתא של בושת?

מו. למה המקרה של האשה ביישה הוזה מקום פסידא? (רש"י)

מז. איך רואים מהברייתא שאין אדם עושה דין לעצמו?

מח. איך מתרץ הגמ' הקושיא?

מט. מתי אשה חייבת לשלם בושת ומתי פטורה?

נ. שלית בי"ד שבייש אדם האם חייב לשלם בושת? והאם בכל אופן הדין כך?

נא. הגמ' מקשה מהמשנה הרי היתה דרך הרבים וכו', מה סברה הגמ' בהו"א האם מותר להחליף הדרכים?

נב. על מי מקשה הגמ' מהמשנה?

נג. איך רואים במשנה שאין אדם עושה דין לעצמו?

נד. למסקנא, האם מותר להחליף הדרכים? ולמה אסור לו לינקוט פזרא וליתיב?

נה. מה הטעם מה שנתן נתן, להו"א ולמסקנא?

נו. מה הטעם שלו לא הגיעו, להו"א ולמסקנא?

נז. אדם שעובר בתוך שדהו דרך הרבים, האם יכול להחליף את הדרך עם דרך אחרת?
והטעם?

נח. מה הדין באדם שכן החליף את הדרך שעוברת בתוך שדהו עם דרך אחרת? והטעם?

נט. על מי מקשה הגמ' מהברייתא של פאה?

ס. האם מותר לאדם להחליף הפאה שהניח בצד ימין ולהניח בצד שמאל?

סא. איך רואים בברייתא שאין אדם עושה דין לעצמו?

סב. מה הכוונה זה וזה פאה להו"א ולמסקנא?

סג. למסקנא, האם עניים לוקחים משני הקצוות?

סד. אדם שהניח פאה בצד אחד ועניים בקשו בצד אחר ונתן להם, האם הצד הראשון הזה פאה או לא? והאם חייבת במעשר? והטעם?

סה. האם עניים שלקחו פאה חייבים להפריש מעשר? ומגלן? (רש"י)

סו. האם אדם שליקט פירות משדה הפקר, חייב להוריד פרט עוללות שכחה פאה ומעשר? (ומגלן)?

סז. אדם שהפקיר כרמו כדין, ולמחרת זכה בו, האם חייב בפרט בעוללות ובשכחה ובפאה ובמעשר? והטעם?

סח. ברש"י כתוב שבלקט שכחה וכו' כתוב תעזוב יתירה – מה הכוונה תעזור יתירה?

סט. איפה לא כתוב תעזוב יתירה?

ע. מה לומדים מזה שכתוב פעמיים ובקצרכם קציר ארצכם וגו' לעני ולגר תעזוב אותם?

סיכום שקו"ט סוגיא עביד איניש דינא לנפשיה

הסבר תירוץ הגמ'	הסבר הקושיא	על מי מקשה הגמ'	
			בן בג אל תיכנס לחצר חבירו וכו'
			שור שעלה ע"ג חבירו
			הממלא חצר חבירו כדי יין
			מנין לנרצע שכלו לו ימיו
		רש"י תוס'	המניח את הכד ברה"ר ובא אחר ונתקל בו
			וקצותה את כפה ממון
			הרי שהיתה דרך הרבים עוברת בתוך שדהו
			בעל הבית שהניח פאה מצד אחד

תוד"ה ואי בתם אמאי חייב

עא. מה משתמע מהדיבור המתחיל של התוס'?, מתי קושיית הגמ'?

עב. ומה היה קשה לתוס'?

עג. למה קושיית הגמ' דחפו אמאי חייב, רק בתם ולא במועד?

עד. מתי אדם בהול על ממנו, ומתי לא? ולמה?

עה. מה השתנה בין ההו"א למסקנא של הגמ' לפי ההסבר של תוס'?

עו. למסקנת הגמ' לפי תוס' – כשבהול על ממנו, האם חייב לשמוט?

תוד"ה משבר ויוצא

עז. הסבר מה היה קשה לתוס'?

עת. למה בדחף השור הוא חייב לשמטו ובמשבר ויוצא אינו חייב להרים החביות זה על

זה?

עט. כשיש לו שתי אפשרויות, אחד ודאי מזיק ואחד אינו מזיק, מתי יצטרך לעשות
הדרך שאינו מזיק ומתי לא?

תוד"ה מניין לנרצע

פ. האם הדין של עבד נרצע זה דוקא בעבד נרצע או גם בעבד שנגמר שש שנים והאדון
רוצה להוציאו?

פא. למה נקט הברייתא הדוגמא של עבד נרצע?

תוד"ה טעמא דנתקל

פב. לפי איזה מ"ד מקשה הגמ' מהמשנה?

פג. לר"נ שסובר עביד אינש, האם באפילה או בקרן זזית או בכד בודד סובר דמותר לו
לשבור?

פד. על מי מקשה הגמ'?

פה. הממלא חצר חבריו בחביות האם נקרא מקום פסידא או לא? ומאי שנא מממלא
חבית ברה"ר?

תוד"ה זה וזה פאה

פ.ו. עני שלקח פאה האם חייב להוריד מעשר, ומנלן?

פ.ו. האם הפקר לעניים לבד הוה הפקר, לב"ש, ולב"ה?

פ.ח. מה הטעם של ב"ש? ומה הטעם של ב"ה?

פ.ט. למה תוס' חולק על רש"י וסובר שא"א לומר שהטעם שפאה פטור ממעשר בגלל שהוא הפקר?

צ. איזה ראייה מביאה הגמ' מהברייתא שמפקיר כרמו?

ותלמודו בידו

למכוס שינון וחזרה על החומר הנלמד



בבא קמא - פרק המניה

דף כ"ח ע"א משנה "נשברה כדו"

עד דף כ"ח ע"ב "רבי יהודה אומר מתכוין"

פרשת שלח (ב')

- 4 -

כתה ז' תשפ"ו

שם התלמיד _____

נערך ע"י
המלמד מאיר כהן
כתה ז'

גמרא

א. על מה נחלקו ת"ק ור"י במשנה בהוהחלק אחד במים?, ועל מה אין מחלוקת?

ב. נשברה כדו, מאיזה שני דברים יכולים להנזק?

ג. אמר רב יהודה אמר רב לא שנו אלא: _____

_____ על איזה הלכה מדבר רב יהודה?

ד. נשברה כדו והוחלק אחד במים, מה ניזוק מהמים, לרב?

ה. מה משתמע מדברי רב יהודה – שתקלה חייב על _____

ו. בגמ' כתוב אבל הוא עצמו פטור – ממה ניזוק האדם?

ז. למה רב אינו יכול לפרש שהאדם ניזוק? _____

_____ זרב לשיטתו:

ח. למה לא חייב על האדם הרי המים הוחלקו אותו?

ט. מה מקשה שמואל על רב?

י. מה מתרץ רב על הקושיא של שמואל?

יא. למה רב צריך לפרש שמדובר דלא אפקרינהו?

יב. לרב, תקלה שלא הפקיר מאיזה אב תולדה?

יג. מה הדין כשניזוק כלים מתקלה שלא הפקיר?

יד. הסבר תירוץ הנמ' ולרב ה"מ היכא דאפקרינהו אבל היכא דלא אפקרינהו ממנו, למה הכוונה ה"מ?

טו. האם המשנה מיירי בהפקיר או בלא הפקיר את המים, לרב?

טז. לשמואל במשנה מה ניזוקו מהמים?

יז. למה שמואל אינו יכול לפרש שהכלים ניזוקו?

יח. ולשמזאל איך חייב על האדם הרי קרקע עולם הזיקתו?

יט. לשמזאל איך מיירי במשנה - בהפקיר, בלא הפקיר, בשניהם?

כ. שזר ולא אדם חמור ולא כלים - האם כל אדם וכלים שנפלו לבור פטורים, מתי חייב ומתי פטור?, ומה ההבדל בין אדם לכלים?

כא. המניח תקלה ברה"ר מאיזה תולדה היא, של שזר או של בור? לרב ולשמזאל?

כב. מה הדין כשניזוק הבגדים מהמים, האם חייב או פטור, כשהפקיר, כשלא הפקיר, לרב ולשמזאל?

כג. מה הדין שניזוק האדם מהמים, האם חייב או פטור?

כד. למה רב לא מפרש המשנה כשניזוק האדם מן המים? (תוס')

כה. על מה חייבה התורה בבור על הבלו או על חבטו? לרב ולשמזאל?

כו. על איזה בור חייבה תורה לרב ושמואל? (רש"י)

כו. למה רב סובר שתקלה שלא הפקיר הוא תולדה דשור ולא בור?

כח. ולמה שמואל סובר שתקלה שלא הפקיר כן תולדה דבור?

כט. הפקיר רשותו ובורו האם חייב או פטור, לרב? (רש"י)

ל. כתוב ג' מחלוקות שלמדנו בין רב לשמואל!

סכם את המחלוקת בין רב לשמואל

לשמואל	לרב	
		תקלה שלא הפקיר תולדה של
		המים במשנה מיירי כש...
		על מה חייב במשנה
		מה הדין כשניזוק מקרקע עולם
		מה הדין כשאדם הוחלק מהמים וניזוק מהקרקע
		בור שחייבה תורה איזה בור
		על מה חייבה התורה בבור

סיכום המשנה והדינים הוחלק אחד במים

מה הדין		איך מדבר המשנה - בהפקיר או לא	מה ניזוק מהמים	המקרה / הדין ל	
ניזוק האדם	ניזוק הבגדים			המקרה	הדין ל
מהקרקע	מהמים	לא הפקיר המים	הפקיר המים		
					רב
					והטעם
					שמואל
					והטעם

תוס' ד"ה ה"מ היכא

לא. מה הטעם שחייבה התורה החופר בור ברה"ר?

לב. הפקיר רשותו ולא הפקיר בורו מה הטעם שחייב?

לג. מה הדין בהפקיר רשותו ובורו?

לד. מה הראיה של תוס' דהפקיר רשותו ובורו פטור?

גמרא

לה. לפי ההו"א של רב אושעיא איך מדבר הברייתא בהפקיר ובלא הפקיר?

לו. מה ההבדל אם כתוב הא למה זה דומה, או מה דומה לזה?

לז. למה צריך לומר מה דומה לזה?

לח. הברייתא זנפול שמה שזר או חמור וכו' ולפיכך הטיח צלוחיתו באבן, איך מפרש

רב הברייתא, ואיך מפרש שמזאל הברייתא?

תוס' ד"ה ונישוף באבן

מד. מה הדין נתקל בבור ונפל אחורי הבור?

מה. מה הטעם נתקל בבור ונפל אחורי הבור פטור, לשמואל?

מו. האם על כל קרקע עולם מחייב שמואל?

מז. מה הדין נתקל באבן ונישוף בקרקע? והטעם?

מח. לשמואל שמחייב הוחלק במים ונחבט בקרקע, באיזה קרקע נחבט?
